

Advies nr 56/2016 van 12 oktober 2016

Betreft: Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 april 2014 *tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken* (CO-A-2016-064)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Commissie");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Minister Koen GEENS ontvangen op 19 september 2016;

Gelet op het verslag van de heer Dirk VAN DER KELEN;

Brengt op 12 oktober 2016 het volgend advies uit:

De Commissie vestigt er de aandacht op dat er recent nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming persoonsgegevens werd uitgevaardigd: de algemene Verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en de Richtlijn voor Politie en Justitie. Deze teksten verschenen in het Europese Publicatieblad van 4 mei 2016^[1].

De verordening, meestal GDPR (general data protection regulation) genaamd, is van kracht geworden twintig dagen na publicatie, nl. op 24 mei 2016 en wordt, twee jaar later, automatisch van toepassing: 25 mei 2018. De richtlijn voor politie en justitie moet via nationale wetgeving omgezet worden tegen uiterlijk 6 mei 2018.

Voor de Verordening betekent dit dat vanaf 24 mei 2016, en gedurende de termijn van twee jaar voor de tenuitvoerlegging, op de lidstaten enerzijds een positieve verplichting rust om alle nodige uitvoeringsbepalingen te nemen en anderzijds ook een negatieve verplichting, de zogenaamde "onthoudingsplicht". Laatstgenoemde plicht houdt in dat er geen nationale wetgeving mag worden uitgevaardigd die het door de Verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zou brengen. Ook voor de Richtlijn gelden gelijkaardige principes.

Het verdient dan ook aanbeveling om desgevallend nu reeds op deze teksten te anticiperen. En het is in de eerste plaats aan de adviesaanvrager(s) om hier rekening mee te houden in zijn (hun) voorstellen of ontwerpen. De Commissie heeft in onderhavig advies, in de mate van het mogelijke en onder voorbehoud van mogelijke bijkomende toekomstige standpunten, alvast gewaakt over de hoger geschetste negatieve verplichting.

I. DE INGEROEPEN HOOGDRINGENDHEID

1. De Commissie stelt vast dat de Minister van Justitie haar om dringend advies verzoekt over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 april 2014 *tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken*. De

---

^[1] Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)

Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:L:2016:119:TOC>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A119%3ATOC>

hoogdringendheid wordt ingeroepen om reden dat de bestaande wet van 10 april 2014 (hierna "de wet") op 1 december 2016 in werking treedt terwijl is gebleken dat deze wet enkele tekortkomingen en anomalieën bevat.

2. De Commissie brengt dit advies dus uit in hoogdringendheid op grond van de informatie waarover zij beschikt en onverminderd de eventuele, latere opmerkingen die zij hierover zou kunnen uitbrengen.

II. CONTEXT VAN DE AANVRAAG

3. De Commissie ontving op 19 september 2016 van Minister van Justitie, Koen Geens, een adviesaanvraag over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 april 2014 *tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken* (hierna het "voorontwerp").

4. Door de wet werd een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken ingevoerd. Daartoe werden verschillende wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek doorgevoerd. Het nationaal register voor de beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken wordt afzonderlijk geregeld in de wet . Inmiddels werd vastgesteld dat de wet enkele tekortkomingen en anomalieën bevat en dat sommige bepalingen moeilijk uitvoerbaar zijn Zo gaat de wet uit van een beperkte kwaliteitscontrole van beroepsbekwaamheid, specialiteit en persoon van de kandidaat gerechtsdeskundige en vertaler of tolk of vertaler-tolk. Ook is geen termijn voor opname in het nationaal register in de wet vastgelegd (de opname is niet beperkt in de tijd).

5. Het onderzoek van de Commissie is beperkt tot de artikelen 3 en 11 van het voorontwerp die de artikelen 10 en 20 van de wet wijzigen.

III ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP

6. Volgens de memorie van toelichting bij het voorontwerp gaat het om twee nationale registers.¹ De Commissie stelt vast dat blijkens artikel 12 van de wet de Minister van Justitie het nationaal register voor *gerechtsdeskundigen* beheert. Aldus wordt de minister van Justitie als verantwoordelijke voor de verwerking aangeduid, zoals voorzien door artikel 1, § 4 WVP. Wat betreft het nationaal register voor

---

¹ Memorie van toelichting, p. 2.

de *beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken* ontbreekt daarentegen de aanduiding van de verantwoordelijke voor de verwerking. De Commissie is van oordeel dat ook voor het apart nationaal register voor de beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken de verantwoordelijke voor de verwerking in de wet moet worden aangeduid.

7. In de nationale registers worden immers persoonsgegevens van gerechtsdeskundigen en beëdigd vertalers of tolken of vertalers-tolken verwerkt. Op de verantwoordelijke voor de verwerking rust de plicht om zorg te dragen dat de verwerking van de persoonsgegevens in overeenstemming is met de bepalingen van de WVP.

8. Opdat een kandidaat gerechtsdeskundige resp. beëdigd vertaler of tolk of vertaler-tolk in het desbetreffend nationaal register zou kunnen worden opgenomen, moet die aan een aantal voorwaarden voldoen. Naast de vereisten inzake beroepskwalificaties en specialiteit moeten de kandidaten ook een uittreksel uit het strafregister voorleggen. Behoudens enige uitzonderingen, mogen de kandidaten niet veroordeeld zijn tot een correctionele of criminele straf.²

9. De artikelen 3 en 11 van het voorontwerp hebben respectievelijk betrekking op het inwinnen van informatie over de kandidaat gerechtsdeskundige enerzijds en de kandidaat beëdigd vertaler, tolk of vertaler-tolk anderzijds.

10. De verwerking van persoonsgegevens moet niet alleen beantwoorden aan het finaliteitsbeginsel maar ook aan het proportionaliteitsbeginsel. Er mogen dan ook slechts gegevens worden verwerkt die toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen (art. 4, § 1, 3° WVP).

11. Wat betreft de opname van personen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen luidt artikel 3, 2°, lid 1 en 2 van het voorontwerp als volgt:

"De minister of de door hem gemachtigde ambtenaar wint alle dienstige inlichtingen in omtrent de persoon van de kandidaat gerechtsdeskundige bij het openbaar ministerie, andere openbare instellingen en wettelijk ingestelde tuchtorganen.

Opname in het nationaal register gebeurt na advies van de aanvaardingscommissie. Deze gaat in het bijzonder na dat het voorgelegde diploma toegang kan geven tot het gekozen domein, dat de aangegeven ervaring relevant is en dat het bewijs van juridische kennis is gegeven. Zij houdt rekening met de ingewonnen inlichtingen."

---

² Artikelen 11 en 21 van de wet van 10 april 2014.

12. Ten aanzien van de kandidaat beëdigd vertaler, tolk of vertaler-tolk luidt artikel 11, 2°, vierde lid van het voorontwerp als volgt:

"De minister of de door hem gemachtigde ambtenaar kan inlichtingen vragen omtrent de persoon van de vertaler, tolk of vertaler-tolk bij het openbaar ministerie en andere openbare instellingen. Indien nodig kan een veiligheidsmachtiging zoals bedoeld in de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen vereist worden."

13. Beide bepalingen hebben gemeenschappelijk dat de minister of zijn gemachtigde *inlichtingen inwinnen* over de personen die in het nationaal register wenselijk te worden opgenomen. Het valt de Commissie evenwel op dat het inwinnen van inlichtingen imperatief wordt opgelegd voor de kandidaat gerechtsdeskundige, terwijl deze modaliteit niet verplicht is voor de kandidaat beëdigd vertaler of tolk of vertaler-tolk. Dit onderscheid wordt in de memorie van toelichting niet gemotiveerd.

14. Het inwinnen van inlichtingen omtrent kandidaat gerechtsdeskundigen wordt in de memorie van toelichting als volgt verantwoord:

"Het uittreksel uit het strafregister verleend op basis van artikel 595 Wetboek van Strafvordering, bevat niet alle informatie nodig om de wettelijke voorwaarden te controleren. Bovendien kan er nuttige informatie gehaald worden uit lopende strafrechtelijke onderzoeken. Omdat de titel van gerechtsdeskundige van maatschappelijk belang is, moet de minister zich indien gewenst zo ruim mogelijk kunnen informeren. Dit kan variëren volgens de technische bekwaamheid van de deskundige. Ook de wettelijk erkende beroepsverenigingen zoals de orde van architecten, de orde van geneesheren of het instituut van de bedrijfsrevisoren kunnen nuttige informatie geven inzonderheid over tuchtsancties." (De Commissie merkt op dat thans dient gesproken van de Orde der artsen)

15. De memorie van toelichting dient de noodzaak tot het inwinnen van inlichtingen te preciseren. Zoals hiervoor reeds geciteerd, kan volgens de memorie van toelichting nuttige informatie worden gehaald uit lopende strafrechtelijke onderzoeken. Daarbij is het onduidelijk of het (ook) gaat om het uitvoeren van een moraliteitsonderzoek.

16. Ook voor het inwinnen van inlichtingen omtrent de kandidaat beëdigd vertaler of tolk of vertaler-tolk wordt in de memorie van toelichting geen verantwoording gegeven. Er moet gepreciseerd worden waarom inlichtingen aan het parket of andere overheden *kunnen* worden gevraagd, en in welke gevallen.

17. Dezelfde vaststelling geldt ook voor het desgevallend eisen van een veiligheidsmachtiging. In artikel 11, vierde lid van het voorontwerp lezen we: "Indien nodig kan een veiligheidsmachtiging zoals bedoeld in de Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen,

veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, vereist worden". De Commissie begrijpt dat in sommige gevallen de beëdigd vertaler, tolk of vertaler-tolk bijstand zal moeten verlenen in zaken die de veiligheid van de staat raken, maar de omstandigheden of de gevallen waarin een veiligheidsmachtiging wordt vereist, zijn niet in het voorontwerp opgenomen, noch verantwoord in de memorie van toelichting. De Commissie is van oordeel dat dit duidelijk moet worden gespecificeerd. Overigens stelt zich de vraag of de keuze voor een veiligheids*machtiging* wel het gepaste instrument is. Bij wijze van voorbeeld verwijst de Commissie naar de vertalers/tolken bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen. Voor deze functie, die vergelijkbaar is met de beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken in het voorontwerp, worden de kandidaten steeds aan een veiligheids*verificatie* onderworpen. Het betreft een screening van de betrokkene die minder verregaand (en tijdrovend is) dan procedure voor het verkrijgen van een veiligheidsmachtiging.³

18. Het voorontwerp bepaalt niet welke gegevens door de minister of zijn gemachtigde moeten of kunnen worden opgevraagd. Artikel 3, 2° van het voorontwerp bepaalt dat de minister of de gemachtigde ambtenaar "*alle dienstige*" inlichtingen inwint omtrent de persoon van de kandidaat gerechtsdeskundige. Het voorontwerp somt bovendien niet limitatief de bronnen op waar de informatie kan worden opgevraagd. Behalve het openbaar ministerie en de tuchtorganen wordt verwezen naar "*andere openbare instellingen*". Welke instellingen zijn dat precies? Deze vraag is van belang met betrekking tot aard en omvang van de informatie die bij deze openbare instellingen kan worden opgevraagd.

19. Volgens art. 3, 1° van het voorontwerp wordt de beslissing over opname in het register genomen door de minister of de door hem gemachtigde ambtenaar, na advies van de aanvaardingscommissie. Daarbij is het niet duidelijk wat de minister of de door hem gemachtigde ambtenaar met de ingewonnen informatie moet of mag doen. Moet bijvoorbeeld alle verzamelde informatie – nominatief - aan de aanvaardingscommissie worden doorgegeven?

20. In dat verband verwijst de Commissie volledigheidshalve naar haar rechtspraak omtrent moraliteitsonderzoeken. In het advies nr. 30/2003 van 12 juni 2003 wijst de Commissie op het gebrek aan transparantie en het gevaar voor arbitraire beslissingen omwille van de volledige beoordelingsvrijheid over de persoon van de betrokkene.⁴

21. De Commissie stelt vast dat de opname in het register geldt voor een termijn van zes jaar, hernieuwbaar voor dezelfde duur. Wat gebeurt er met gegevens van de gerechtsdeskundigen en

---

³ Vgl. respectievelijk de artikelen 19 en 22*quinquies* van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen.

⁴ Advies nr. 30/2003 van 12 juni 2003 *betreffende de omzendbrief van 1 juli 2002 tot wijziging en coördinatie van de omzendbrief van 6 juni 1962 houdende de algemene onderrichtingen van goed en zedelijk gedrag.*

beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken wanneer hun opname in het register wordt afgewezen of niet wordt hernieuwd?

22. De Commissie herinnert eraan dat de inmenging in het privéleven niet verder mag gaan dan nodig is om het doeleinde dat wordt nagestreefd te bereiken. Het voorontwerp moet dan ook uitdrukkelijk bepalen welke informatie over de kandidaten kan worden ingewonnen, bij welke openbare instellingen en voor welke termijn de gegevens worden bewaard. Vervolgens moet de noodzaak ervan in de memorie van toelichting worden verantwoord. Gelet op bovenstaande opmerkingen oordeelt de Commissie dat de artikelen 3, 2° en 11, 2°, vierde lid van het voorontwerp niet in overeenstemming zijn met artikel 4, § 1 WVP.

OM DEZE REDENEN

De Commissie

Verleent een ongunstig advies.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere